

SLOVENSKI NAROD.

Inhajščak dan zvečer, "izimši nedeje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafliovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

"Slovenski Narod" telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

"Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Vojna na Dalnjem vztoku.

Sevastopol in Port Artur.

Preteklo je že skoro štirinajst dni, odkar se ni na bojišču v vzhodni Aziji ničesar važnejšega prigodilo.

Ko je izbruhnila vojna, je vsa evropska, ne samo ruska javnost z napeto pozornostjo zrla na Daljni vztok in pričakovala, da se bodo vojni dogodki na bojišču razvijali kakor po niti! To se ni zgodilo! Naša doba je doba nervoznosti, doba prenapetih živev. Občinstvo, ki se je takoj ob pričetku vojne najdevalo najvažnejših dogodkov, ki bi z neodoljivo silo vplivali na razgredo njegovo domišljijo in razburjeno živčevje, je bilo razočarano, deprimirano. Tudi na Ruskem je bilo tako! Tisoč in tisoč ljudi z bujno domišljijo in skoro fanatičnim navdušenjem, katerim pa je nedostajalo trezne razsodnosti in mirnega prevdarka, je mislilo, da je bilo prepričano, da bodo takoj po izbruhu vojne dohajala z bojišča dan na dan poročila o sijajnih russkih zmaghah, da bo že v nekaj tednih Japonec pobit na tla in da mu bo Rusija, še predno nastopi topna pomlad, narekovala mirovne pogoje. To se ni zgodilo iz enostavnega razloga, ker se ni moglo zgoditi. Rusija bi pač lahko z enim udarcem pobila Japonsko ob tla, ako bi ne bila oddaljena z bojišča 8000 kilometrov in več in ako bi lahko razvila na Dalnjem vztoku takoj vsaj četrtniko svoje vojne sile. To pa v danih okolišinah ni mogoče in zato je naravnost glupost, zahtevati ali pričakovati, da bi Rusija v najkrajšem času zadala Japonski odločilni udarec. To je prav tako nemogoče, kakor je gotovo, da bodo Russi, čim se okrepe, zmagovali na celi črti, vrgli Japonca ob tla in mu zmagonosno stopili na tilnik.

Nerazsodna masa pa takim razlogom ni dostopna! Občinstvo, ki se e preje vživel v eden ekstreem, ki

je preje gorelo fanatičnega navdušenja in z sanosom srlo v bodočnost, zidajoč si zlate gradove v oblaki, začelo je mahoma v drugi ekstrem — saj skrajnosti se stikajo —, postal je nakrat malodušno in nenadoma mu je pošlo vse zaupanje, vse vera v bodočnost in zmago ruskega orožja, a to vse samo z bog tegu, ker so dogodki na bojišču ne razvijajo tako, kakor si je občinstvo sprva mislilo in želelo.

"Novoe Vremja" pravi, da se je takšno malodušje lotilo znanege dela ruskega občinstva, ki zre s popolno apatičnostjo v bodočnost, češ »Port Artur ne javljaetsja novikoj v russkoj istoriji; Port Artur jest prosto vtoroe izdanje Sevastopolja; i pritom vtoroe izdanje, povtorjavajušče pervoe vo vsem, vplot do detalej, kar pomeni toliko, da zadene Port Artur ista usoda, kakor je zadele Sevastopol to je, da pade tudi Port Artur in da bo zavzet po Japoncih. Ti russki malodušniči govore, ako ni bilo mogoče držati Sevastopolja, je tudi izključeno, da bi se mogel ubraniti sovražnemu navalu Port Artur, in ker je izguba Port Artur torej skoro neizogibna, se tolažijo s tem, da bo zavzetje portarturske trdnjave prav tako blagodejno vplivalo na razvoj russkih odnošajev, kakor svoje dni katastrofa pri Sevastopolju, vsled česar bi se dosledno moralo celo žleti izgube Port Arturja v interesu ruske javnosti. »Novoe Vremja« odločno zavrača tako malodušno mnenje in ugovarja, da bi bil Port Artur za Ruse drugi Sevastopol.

Sicer je res, da je položaj kritičen, kakor je bil za časa krimsko vojne, a pa jini niti daleko tako opazen, kakor je bil takrat. »Novoe Vremja« sklepa svoja izvajanja tako-le: »Vsakdo, ki iskreno ljubi svojo domovino, si mora želeti, da bi nam sedanja kriza odvzela kar najmanj sil in nam podala čim največ varnosti

in pokoja za težavno delo, koje se prične po vojni. Ali pa dosežemo ta mirni razvoj, ako smo poraženi?«

Iz navedenih stavkov je razvidno, da je »Novoe Vremja« hotelo samo v pregnantnih besedah pokazati na posledice, ki bi bile neizogibne za Rusijo, ako bi Port Artur pal Japancem v roke, neče pa na drobno pobjati neopravičenosti prisodabljanja Port Arturja Sevastopolju in dokazovati natanko, da je Port Artur trdnjava, ki lahko z uspehom kljubuje najmočnejšemu sovražnemu navalu. Russkemu listu se zdi to zadnje tako samo ob sebi umljivo, da bi bilo škoda vsake besede, ki bi se porabila v nepotrebno dokazovanje in utemeljevanje tega — rekel bi skoro — aksioma. In to s polnim pravom! Port Artur je trdnjava prve vrste. Pristanišče obdajajo v krogu gridi brez vsake vegetacije; z morjem je zvezzano s kanalom, ki je dolg 900 m, širok pa 300 do 400 m. Trdnjave so zgradili najimenitejši russki inženjerji in so porabili vse sredstva, da bi že naravno močno krajevno pokrajino povedali z utrbami najnovejšega sistema; sezidali so najmanj 28 malih trdnjav in baterij in mesto brani ne samo v luki zasidrana vojna mornarica, ampak tudi številna posadka 12 bataljonov sedme zapadnosibirskih strelskih brigada. Razven tega se na utribah nahaja najmanj 300 topov, vltivih po najmodernejših zahtevah. Ker je trdnjava tudi dobro preskrbljena s strelivom in živili, je močna dovolj, da se z uspehom brani vsakega japonskega napada, če bi se isti izvršil tudi na suhem. Da bi pa Japonci jeli Port Artur oblagati na suhem, je tako dolgo izključeno, dokler se Rusi ne umaknejo s polotoka Liaotong in Kvantung. Iz tega pa sledi, kakor pravi »Neue Fr. Presse«, da se Russom za Port Artur ni treba batiti, dokler ne bodo morda na suhem poraženi, bodisi na reki Jalu, ali v severni Koreji. Ker pa je skoro izključeno, da hi Rusi mogli biti na suhem premagani, je istotako izklju-

čeno, da bi pal Port Artur, s tem pa tudi odpade primera s Sevastopoljem!

Mnenja glede Port Arturja.

Ker ni z bojišča nobenih vesti, si listi pomagajo z najrazličnejšimi kombinacijami, ki se seveda ponajveč tičejo usode Port Arturja. »Köln. Ztg.« je na pr. dobila iz Amerike vest, da nameravajo Japoneci z vso resnostjo prijeti Port Artur oblagati na morju in na suhem. V londonskih vojaških in mornarskih krogih ne morejo baje razumeti, zakaj russka mornarica ne razvija nobene delavnosti, in si to razlagajo s tem, da so, ali vse ladje za boj nesposobne, ali pa ne morejo zupustiti pristanišča. Najbolj pa se Angleži čudijo, da niso že zdavnaj udrle ponoči ruske torpedovke iz pristanišča in napadle japonsko brodovje. Da ni nobenih poročil z bojišča, jezi najbolj londonske liste. Ta molk si sedaj razlagajo na ta način, da so Japonci izvršili napovedani napad z morja in suhega na Port Artur in trdnjavo vzeli. V Londonu celo radovedneži vsak hip pričakujejo vesti o zavzetju Port Arturja. No, pa na to veselo vest bodo še čakali, ako jo sploh kdaj učakajo.

Dogodki v obližju Vladivostoka.

V zalivu Plaksin se je baje izkralo 2400 Japoncev, ki so došli na treh parnikih, katere so eskortirale tri vojne ladje. Izkreanje se je izvršilo ponoči. Drugi dan so Japonci, ki pa niso imeli topničarstva sabo, odkorakali proti Maošanu. Kakor se poroča iz Vladivostoka, beže Kitajci trumoma iz mesta. Russka banka in več nemških zavodov se je baje preselilo ali v Nikolek ali v Nagasaki. V pristanišču je še vedno usidrana russka mornarica, ker jo blokira japonsko brodovje. Mestna posadka šteje baje samo 1000 mož. To je, kajpak, popolnoma verjetno!

Francija odstopi Rusom pristanišča.

»Herald« se poroča iz Petrograda, da se razmotrica možnost,

da bi Francija takoj odstopila Rusiji troje postajališč za premog v Rdečem morju in točje Pulocondor južno od pristanišča Saigon. Tako odstop premogovnih postojank bi baje ne nasprotoval mednarodnemu pravu in tudi ne neutralnosti! Ako bi to mogla Rusija doseči, bi bilo to za njeno seveda največje važnosti.

Torpedovke za Rusijo.

Te dni je odplulo z Reke, kakor poroča »Novi list«, 15 russkih torpedovk, ki so bile zgrajene v reški tvornici torpedov Whitehead. Sedaj se še z največjo hitrostjo dočakuje 10 torpedovk najmodernejše perfekcijonirane konstrukcije. Iz tega se sklepa, da russka eskadra pod poveljstvom admirala Virenja v Rdečem morju, čaka, da bodo dograjene vse te torpedovke in da bo zajedno z temi in z baltiško eskadro odplula na Daljni vztok, ker bo v tem slučaju močna dovolj, da bo se lahko merila z japonskim brodovjem.

Poljaki in rusko-japonska vojna.

Poljska javnost se je vzprido rusko-japonske vojne razdelila v tri tabore. Takozvani Vsepolski simpatizirajo z Japonci, zmernejši elementi drže se neutralno, ostali pa so s svojimi simpatijami odločno na russki strani. Na delu prijateljev Japonske je vsepolsko židovsko glasilo »Słowo Polskie« zmernejša načela zastopa »Nowa Reforma«, Russi prijazno pa pišejo luvovska »Gazeta Narodowa«, krakovski »Gazeta Narodowa« in glasilo poznaških Poljakov »Dzienik Poznański«. Pri tem je treba omeniti, da so vsi pruski Poljaki odločno na russki strani, dočim so japonski prijatelji doma samo v Galiciji. Navdih temu mislijo Japonci, da so vši Poljaci na njihovi strani in bi seveda radi stopili z njimi v ožjo prijateljsko zvezo. »Novoe Vremja« pripoveduje

LISTEK.

O razstrelivih.

(Konec.)

Dinamitov je glede njihovih primitiv, kakor tudi njihove razstrelne moči več vrst. V splošnem imenujemo lehko dinamit vsako zmes organičnih, lehko gorečih snovi z nitroglycerinom. Več ali manj nitroglycerina, namočenega v žaganje, kremenščico itd. Zahlevati se mora od snovi, ki se ima napiti nitroglycerina, da se ga močno navzame, in da ga obdrži tudi trajno nase navezanega, da se torej ne razkraja.

Dinamiti se glede zunanje oblike razlikujejo v tej meri drugi od drugega, kakor so različne njihove napojine. Navadni, najbolj rabljeni dinamit je belkastosive, malo rožnate ali rjave barve, osladnega neprijetnega duha, mehek in slezast. V trgovini dobi se ga v klobasam podobnih kosih, zavitega v pergamentni papir. Na prostem užgan zgori z velikim plamenom, in brez eksplozije. Najsigurnejše eksplodira seveda razgret do 180° C ali pod vplivom pokalnega živega srebra.

Moč dinamita je zavisna, kakor smo povedali, povsem od množine nitroglycerina, s katerim je napojen. Poleg tega rabijo še druge primesi, in takim izdelkom nadajajo posebna imena, kot karbonit, stonit, vigorit itd.

Nitroglycerin sam je oljnata, kot voda čista ali rumena strupena tekočina. Počasno razgret pri 70° C shlapa; s kosom žarečega oglja ga le težko užge. Potem gori počasno, in navadno brez eksplozije. Ako udariš s kladivom po njem, razpoči se z gotovostjo; tako če ga vnameš s kapsljem.

Nitroglycerin je iznašel l. 1847 A. Sombrero, kot razstrelivo pa ga je vpeljal v trgovino stopr l. 1862 švedski inženier Alfred Nobel. Zato so nitroglycerin mnogo desetletij tudi Nobljevo razstrelivno olje imenovali.

Če tudi danes še ne skozi in skozi v rabi, imajo razstreliva, o katerih takoj izpogovorimo, največjo prihodnost. Za vojaške namene so pač vsekozi in povsod že v navadi. Mislimo namreč pikrinovo kislino in njene zveze.

Pikrinova kislina je najstarše umetno organično barvilo. Kristalizuje v drobnih listkih in kristalih, slamnato rumene barve, na jeziku jo čutiš kot

grenko, tudi je v večjih dozah strupena. Pri 122° C se topi, pri počasnem razgrevanju sublimuje, a eksplodira pri nakratnem ragretju pri 300° C.

Dolgo časa rabili so samo njene kemične zveze kot razstreliva, pikrina samega pa niso uporabljali, ker uporabljen kakor smodnik in navadnim potom užgan v svoji moči ne prekaša smodnika. Zato so rabili dolgo časa kalijev pikrat, natrijev pikrat, in prav posebno amonijev pikrat, ki je najbolj jak glede eksplozivne moči, a tudi najobčutljivejši. Kar se tiče velenemence, ni slabši od dinamita. Uporabljali so pa kot razstreliva in kot popolni material za razne izstrelke, torpede itd. tudi razne zmesi, kot amonijev pikrat s kalijevim salpetrom, barytovim nitratom in druge.

L. 1886. pa je Turpin bil prvi, ki je dognal, da je pikrinova kislina najhujše razstrelivo, kar jih poznamo, ako se jo primerno preparira in zna prav užigati. Na prostem užgan gori pikrin brez vseke eksplozije, s polnožoltim, sajvitim plamenom. Utesnen na zaprt prostor eksplodira z navadno smodnikovo močjo. Toda njegov učinek prekaša najhujši dinamit in najboljši

razstrelni bombaž, če razvnameš s precejšnjo množico pokalnega živega srebra ali z bombažem močno stisneno ali stopljeno kislino. Za vojaške potrebščine stopa pikrin in potem kar z raztopino nalijo odmenjene izstrelke, granate, šrapnele itd. Tudi jo vlivajo v kositraste škatle. Stisnjeno ali stopljeno pikrinovo kislino imenujejo Francozi melinit, Angleži lydit, pri nas pa ga nazivljemo eksrasit. Maleknostne tehnične prenaredbe v načinu pretapljanja, stiskanja in drugih takih odnosa nadajajo enemu ter istemu preparatu različna imena.

Eksrasit se, kakor povedano, precej težko užge, tako da ostane marsikak strel iz topa brez začlenjenega uspeha. Njegova eksplozivnost je pod navadnimi pogojih minimalna, kar je gotovo velik dobiček. Eksplozije, ki se (ako neprevidnost pri montaciji granat izvzame) navzliec temu tu in tam pripete, imajo svoj vzrok ali v nečistem preparamu, ali pa v razkrojnini, ki nastane ondi, kjer vpliva kislina na kovino pod, v kateri se nahaja.

Predno končamo, omenimo naj še v kratkem konstrukcijo in način uporabljanja torpedov.

Torpedo ni nič drugega nego več ali manj sam ob sebi pod vodo se premikajoč velik eksploziven projektil. Torpedovke so tako zgrajene, da njihov večji del plava pod vodno površino, nad katero se vzdiga samo opazovalni stolpec in dimnik. V prednjem delu teh gibčnih 5—6 m širokih, 16—20 m dolgih ladij se nahaja precejšnja pod vodo ležeča cev, katera se da v gotovih smereh proti sovražnim objektom naravnati in ki izjene torpedo pneumatičnim načinom iz ladje v morje. Kakor hitro ostavi torpedo cev, prične se na njegovem zadnjem koncu avtomatično vretti vijak, ki zene „projektil“ s pomočjo komprimiranega zraka v enkrat zadani smeri naprej. Brzina, s katero se torpedo pomika je blizu 1000 m v eni minut; toliko daleč pa seveda ne more priti, omagal bi preje, in se nehal vrtni, ali pa bi se prepočasno in s premajhno silo pomikal naprej. Torpedo pa mora prileteti s precejšnjo močjo in to na trdo stvar, navadno torej na transke plošče sovražne ladje.

Oblika torpeda je približno taka, kakor kake cigare. Dolg je 4—5 m, širok 30—45 cm. Na sprednji osti se nahaja premakljiv žebelj, ki se v tistem

da sta prišla pred kratkim na neko poljsko slavost na Dunaju dva japonska vojaška atačja tamkajšnjega japonskega poslaništva, ne da bi bila vabljena, kar je zbulilo veliko senzacijo. Imela sta baje naloge, da pridobita vse Poljake za Japonsko. Ako bi se jim to posrečilo doseči, bi to vplivalo, kakor mislijo namreč Japonci, tudi na številne Poljake, ki služijo v ruski armadi na Dalnjem vzhodu. In Poljakov v ruski vojski na Dalnjem vzhodu mora res biti precej. »Varšavski Kurjer« pravi, da je samo v Harbinu v Mandžurski pri tamkajšnjih polkih nad 40% Poljakov.

Dasi se resnega revolucionarnega gibanja med Poljaki ni bati, vendar je Rusija ukrenila razne varnostne odredbe. »Przeglond« namreč poroča, da so se vsi poljski rezervisti in novinci, določeni za dopolnitve raznih polkov, poslali v notranje Rnsijo, dočim so k polkom v kraljestvu Poljskem poklicani sami Rusi v službovanje. To se je pa zgodilo zbog tega, da se odstrani iz domovine poljska mladina, kateri ruska vlada radi gotovih manifestacij ne zaupa.

Ali pride v Avstriji do mobilizacije?

Krakov, 3. marca. Tukajšnji list »Czas« poroča iz poučenih vojaških krogov, da se Avstrija res v vojaškem oziru pripravlja, da se zavaruje vsakojakih presenečenj na bosansko-hercegovskih mejah. Po berolinski pogodbi ima Avstrija pravico, da izvede okupacijo sandžaka Novibazar preko Mitrovice, ako pride v nevarnost njeno stališčev Bosni in Hercegovini. Ako se tedaj albanska vstaja tako razširi, da je Avstrija prisiljena, varovati svoje mejé, se to tudi zgodi.

Italijansko vseučiliščno vprašanje.

Bolcan, 3. marca. Vest, da se italijansko vseučilišče ustanovi v Roveretu, je nemško prebivalstvo v južni Tirolski skrajno razburilo. To razburjenje se še umetno podpihuje, tako da se obetajo hujši viharji, kot jih je provzročilo vprašanje o avtonomiji.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 3. marca. Poslane Polonyi je imel zopet daljši govor. Rekel je, da je delegacija prekoračila svoj delokrog. Nagodeni zakon se ali sploh ne izvede ali pa se pokvari. Glede Kosuthove stranke je rekel, da ista ni sklenila z ministarskim predsednikom kake zveze, temuč stranka je le ustavila izvredna parlamentarna sredstva pod natančno določenimi pogoji. V ostalem pa neodvisna stranka še

vedno odobrava in podpira namene, za katere se boriti o pozicijo. Stališče neodvisne stranke glede naravnega jesika v armadi se ni spremenilo, in stranka se bo za to vprašanje vsikdar borila, četudi z dopustnimi sredstvi. Kar se tiče revizije poslovnika, opozarja ministarskega predsednika, da bi bilo to v naših ustavnih razmerah nevarno. Ako je revizija poslovnika potrebna, ne sme se izvesti v hipu strasti, temuč premisljeno in mirno. Nadalje je govornik odital ministarskemu predsedniku, da se imena vojakov še vedno germanizujejo, da se dokumenti rezervistov še vedno pišejo v državnem (?) in ne v službenem jesiku, da napisi na vojaščah še vedno niso samo madjarski. Govoril je še o madjarskem poveljnem jesiku ter zaključil: »Ako liberalna stranka in vlada nočeta izpolnjevati nagodbe iz leta 1867, bo narod primoran, posegi k prejšnji ustavni obliki ter zahtevati konstitucijo iz leta 1848.«

Ministrski predsednik grof Tisza je odgovarjal na Polonyeva izjavjanja ter rekel, da se bodo vsi nedostatki glede jezikovnih pravic v armadi polagoma odpravili, toda ministarski predsednik vendar ne more s takimi odredbami reševati sedaj domovine. »Mi priznavamo ustavne kraljeve vrhovne pravice nad armado ter nočemo motiti harmonije med narodom in kruno.« Nadalje je rekel, da je bil vedno nasprotnik boja in agitacije v armadnih vprašanjih, ker interesom naroda prej ščedujejo kot koristijo. Vendar je bil vedno prepričan, da je tudi na tem polju še treba mnogokaj storiti, posebno gled vzgoje častnikov, da ne bo primanjkovalo madjarskih častnikov. Ako se z moštvetom govoril v njegovem materinem jesiku je to več vredno, kakor če se doseže madjarski poveljni jesik, ker to ni nič druga kot mehanično priučenje množine izrazov. Potem je ministarski predsednik našteval uničujoče vplive obstrukcijskega boja, kakor pridržanje nadomestnih rezervitorjev, očkanje finančnega položaja v državi itd. Svoj govor je zaključil: »Še enkrat in zadnjič prosim iskreno gospode poslance v imenu domovine, najustavijo svoje korake na tej poti blaznosti; zakaj z najsvetnejšimi interesmi ogrskega naroda se lahkomiseln igrajo, ako to pot nadaljujejo. Duh ogrske ustave tega ne želi. Ogrska ustava ne obstoji nad 1000 let (?) zaradi tega, da bi gospodje poslanci nadaljevali svoje male, državi in deželi nevarne igre. Ogrski (?) narod mora živeti, hoče živeti in živel bo. In da more ogrski narod nadalje živeti, se mora vse pohoditi, kar se stavljata temu na pot.« Govor je napravil na vseh straneh globok vtis. Posledice se pokažejo že morda v jutrenji seji.

Pod novim orlom.

Zgodovinska povest.

Tretji del.

XXIII.

Mrak je že objemal Ljubljano, ko sta dve stari sklučeni ženici prišli iz uršulinskega samostana in krenili na Dunajsko cesto, kjer so takrat izvzemali le bivša samostana (sedanje vojaško skladišče in prejšnja bolnica) — bile same nizke in neznatne hiše. Kjer je danes Medjatova hiša, je bila tedaj znana in mnogoobiskana furmanska gostilna. V to hišo sta vstopili ženici in vprašali za prenočišče. Gostilničarka je malo pomislila, potem pa ženici peljala čez dvorišče v malo sobo nad hlevom. Šele ko je vrata za seboj zaklenila, je gostilničarka rekla šepetajo:

— Čuvajte se — antikrist (tako so imenovali žandarmerijskega zapovednika Robelota) preiskuje danes že zopet vse gostilne.

— Saj greva koj naprej, je odgovorila ena ženica in se začela razpravljati. Njena spremjevalka je sledila temu izgledu in v kratkem sta

Proti Poljakom.

Berolin, 2. marca. Gospodska zbornica pruskega delavnega zborna je začela raspravljati o zakonskem načrtu glede novega naseljevanja v provincijah, kjer žive Poljaki. — Knez Radziwill je izjavil, da je naselbinski zakon v nasprotju z ustavnimi pravicami. Germanizatorska politika se bavi s tem, da nadomesti Poljake z Nemci in katolike s protestanti, kar je zelo sumljivo za čast in ugled vlade. — Gospodarski minister pl. Podbielski je izjavil, da, ako hoče vlada v vzhodu urešniti svojo politiko, storiti more to le, ako se naslanja na nemške kmete. Poljaki so agresivni. Vojska je tu, in smaga se mora pripeti na nemške zastave. — Koszelski je izjavil, da hočejo Poljaki mir; vojna se jim je usilila in zato se morajo braniti. Končna smaga mora pripasti tistem, na čigar strani je pravica. Malodušno se Poljaki ne udajo, sicer binemštvu le pomnožili za krde loarov zakaj, ako Poljaki zataje svojo narodnost, bili bili lorov.

Dopisi.

Iz Zaloga pri Ljubljani.

Vendar je prinesel »Slovenec« dne 26. februarja t. l. priznani odgovor na dopis »Slov. Narodu« dne 18. istega meseca. Prepričani smo že poprej bili, da bode »Slovenec« le to odgovarjal, da so vsi podatki do malega neresnični. Kaj to stori, saj je sploh vse, kar »Slov. Narod« piše, v klerikalnih očeh laž, samo »Slovenec« govori čisto resnico. Poudarjam danes še enkrat, da Vam ni bilo za blagor občine, ampak za lastno korist. Zakaj molčite na glavne podatke »Slov. Naroda«? Le zato, ker so resnici in jih Vi nikakor ne morete utajiti. Vsi Vaši podatki so sploh prazni kakov slama. V dopisu »Slov. Naroda« je dovolj dokazano, da je toliko let tukaj obstoječa pošta za naše krajine in sploh za celo občino potrebna, prenestev v »Dev. Mar. v Polju« pa ne potrebna in krivična. Ako Vam ni bilo za prenestev, ampak za ustanovitev nove pošte, zakaj dokazujete na dolgo in široko s prav bedastimi dokazi, da ni Zalog, ampak »Dev. Mar. v Polju« središče občine? Prav smešno! Dobro veste, da c. kr. poštno ravnateljstvo nikdar ne ustanovi v največji bližini naše pošte kake nove pošte. Samo s prenestevijo se da Vaša nepravična želja izpolniti, to dobro veste; ne imejte nas za tako neumne! Da je papirica itd. Vašo skrivomo napravljeno prošnjo tudi podpisala, je pač samo ob sebi razumno, ker vsak se za svoj kraj potegne; to pa ni noben vzrok za kako prenestev. Od župniškega urada pa kar sploh molčite, saj piha glavni veter od te strani. Promet je le pri nas, kajti brez železnice si sploh prometa misliti ni. Žalibog, da Vam moramo še to povedati. Zadostno smo že dokazali, da je pošta poleg farne cerkve nepotrebna in ne bomo se v tej zadevi z Vami nič pogajali, temveč ostanemo pri trditvi »Slov. Naroda« in upamo, da se ne bo c. kr. poštno ravnateljstvo po »Slovenčevem« dopisu ravnalo, ampak slišalo množino občanov. Vprašajte občane in bote resnico izvedeli! Tistega pristaša »Slov. Naroda«, od katerega je v Vašem dopisu omenjeno, — pa mi dobro poznamo — Vaš izvrstno bedasti

dopis »Slovenec« nas ne prisili na Vaše podatke še natančneje odgovarjati. Kako iz dopisa sklepamo, mora pisec tistega jako blizu Studenca biti, ker se mu zdi cesta v Zalog nevarnejša kot Sava med Podgradom in Sp. Dolom. Kako bi pa za tukajšnje prebivalce cesta v D. M. Polje bila? Gotovo po mislih Vašega pisca prav prijetna! To so dokazi! Prav lep pogled bil bil, 3322 ljudi iz Vašega kraja videti proti naši pošti korakati. Ne govorite o tolkih tisočih, sicer nam bo kar slablo. Komaj kakih 100 ima s tukajšnjo pošto opraviti. Kako ste prišli na tisoče? Ali niste morda pozabili štetni tudi tiste, ki so v ozidju blaznice? Morda je tudi kakša filialka pri Vašem potrebu? Delaveci papirnice se ne smejo k Vašim prebivalcem štetni, ker večina od njih zunaj in večinoma pri nas stanuje. Prištetni so gotovo tudi šolski otroci, katerih je blizu 600. — Kakor kaže, bo za D. M. v Polji premaša ena pošta. Svetujemo Vam prosiši še za eno posebno pošto, za županski, župniški in za boletni urad. Ta ubogi Zalog nič nima. Revne 4 gostilne, par trgovin, 1 kovača in nazadnje ne potrebno železniško postajo. Da, gospod župan, čestitamo Vam, da ste mogli v Vašem tako živahem kraju celih 21 gostilnen našteti. Ali smemo vprašati, kje ste jih začeli štetni? Gotovo od Vaše lastne hiše do — Ferlinca v Ljubljani, kjer blagovolite ostajati. Čudno se nam zdi, da so za potrebnost pošte po Vaši učenosti sploh glavne stvari: gostilne, mesarji in kovači. Res more, da imate Vi od časa, kar ste novo hišo sezidali, veliko opravka s župniškim uradom, pa mi ga ravno toliko potrebujemo, kakor tretje oko v glavi. Ravno tako tudi z županskim uradom nimamo veliko opravila, pa upamo, da ga homo čez tri leta še manj imeli. Veselilo nas bo, ako bodo gospod župan kmalu mogel doseči, da se bodo tudi zaloški semnji prenesli k farni cerkvi. S tem si bo posebno on veliko pomagal, ker tako rad nemško govor, naši hribovci pa slovenski ne znajo. Kar se tiče kakšnega drugega poslopja za željeno pošto, ako župansko poslopje ne bo dosti prostorno, mi ga seveda iskali ne bomo, saj imate še hišico, kjer se vera premika, mislimo, po domače rečeno, kaplanovo hišico, ki je bila z beračenjem na katoliški podlagi sezidana. Omenimo, da v tej hiši vsake 14 dni nedolžne device za vstopnini po 1 K svete igre tako šaljivo predstavlajo, da se s tem le mladina pohujša. V tej hiši bi bila pošta le mladencič v korist. Sploh pa napravite, kakor hočete. Naš pristaš, ki je nad sto podpisov za našo protiprostojo nabral, se ni vozil okoli, to je debela laž in če bi se tudi vozil, to g. župana nič ne briga; bvala Bogu, dovolj ima konj! Očitete tudi našemu pristašu, da se prenestev pošte tudi zaraditega boji, ker bi mu takrat hiša prazna ostala. To je pač velika bedarja. Ta hiša je že zdavnata plačana in mu ni treba skrbeti, da bi moral obresti župniškemu uradu plačati. Prebivalcev v to hišo dobi kadar hoče in dovolj in če bi nameč tudi prazna stala, pa nobenega drugega nič ne briga. Svetujemo »Slovenčevu« dopisunu, kateri nam je dobro znan, naj se briga za vero, omiko in Marijino družbo, ne pa za naše stvari. Želimo Vam vse dobro, samo pošte ne!

Z Jesenic. Dne 2 t. m. se je poslovil od nas gospod nadučitelj Franc Rant in nastopi svojo novo mesto v Radečah pri Zidanem mostu. Gospod Rant kot napredni narodni učitelj, ni bil samo vosten učitelj v šoli na Jesenicih in v Jeseničkih Rovtih, ampak tudi v obče spoštovan in priljubljen mož. 9 let je bil tukaj kot učitelj nastavljen, in je

popolnoma zakrival njen telo, potem pa se stisnila k svojemu spremjevalcu.

— Še en poljub, Ludoviko, mu je rekla v italijanskem jesiku in tujec jo je strastno objel in jo vroče požljubil.

— Še nekaj mesecev — in potem bodeva imela mir in bodeva rešena vseh skrb.

Še en poljub in Ljudmila je zapustila sobo. Kmalu ji je sledil tudi njen spremjevalec — a krenila sta vsak na drugo stran.

Ko je prišel krčmar domov, ga je žena takoj poslala s pismi k šentpeteršemu župniku. In mudilo se je res, da je očistila zrak, kajti dobro uro pozneje se je že oglasil anti-krist in pregledal vso gostilno in vse prostore v hiši.

Odkar je bil Nodier v Ljubljani, je Robelot skoro vsak dan preiskoval vse gostilne in vse sumljive hiše, če ne bi vendar kje iztaknil Ljudmile. Trudil se je toliko bolj, ker mu je bil Nodier povedal, kako nevarna ženska je Ljudmila.

Šele pozno zvečer je bil s svo-

vsako presto uro in vse svoje poščnice porabil za blagor Je eničanov. Tako je bil predsednik knjižnega društva, izvrševalni udružbeni Cirila in Metoda, planinske podružnice in vse drugih dobrdelnih društev. Nekaj let je celo pomagal našemu g. županu Klinaru, tako da je res bil včasih z delom preobložen in ni imel časa zabavnih vederov itd. obiskavati. O simpatijah, katere si je moč tukaj pridobil, nam še potreba ni pisati; pokazale so se pri zadnji večeri, ki so jo g. Rantu, ko se je od nas poslavljalo, napravili njegovi prijatelji. Pogredali ga bodovali vsi Ješenčani in želostnim srcem se od njega poslavljamo. Naj bi tudi v novem kraju si toliko simpatij pridobil kakor tukaj. V slovo mu kaže: Bog Te živi France Rant!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. marca.

— **Osebne vesti.** Gosp. Jurij Mihalić, poveljnik veteranskega kora v Ljubljani, je imenovan sosvetovalcem državne zveze avstrijskih veter. zborov. — Sodni svetnik Ivan Okretič, prideljen generalni prokuraturi, je imenovan nadavščnikom extra statum pri tržaškem nadšodislu.

— **S Cola nad Vipavo** se nam piše: V nekem »Slovencu« od pretečenega meseca berem sledče: Z ozirom na poročilo v »Slov. Narodu« z dne 4. januarja, da je namreč tamošnji občinski svet soglasno obsodil obstrukcijo v deželnem zboru, dobili smo naslednje pojasnilo: Podpisani odborniki izjavljamo, da se ne strinjam s predlogom ki je naperjan proti obstrukciji; oziroma proti katoliškim narodnim poslancem. Za ta predlog tudi nismo glasovali, pač pa, žal, podpisali neko listino, ne da bi se nam bila stvar pojasnila. Ko pa smo zvedeli vsebino določitve, smo obžalovali svojo prenagljenost, in kakor čujemo tudi nekateri liberalni odborniki. Janez Kovšča, Josip Kovšča, Janez Kovšča, Janez Bizjak in Anto Repič. Ker se je dopisnik v »Slovencu« nadalje obregnil tudi ob mojo malenkost, v podobi znamena colskoga liberalca, povedati hočem resnici na ljubo sledče: Pri občinski seji dne 29. decembra predlagal sem, da se izreče od strani občinskega odbora ostra graja onim poslancem, ki so zadržali obstrukcijo v dež zboru. Namen in pomen obstrukcije razložil sem v 1/4 ure trajajočem govoru. Ko sem nehal govoriti, skočili so najprvo klerikalni odborniki pokonci in moj predlog z vzklikom sprejeli. Narekoval sem potem sejni zapisnik in slednji je istega prebral občinski tajnik zopet glasno, da so vsebino istega vsi navzoči odborniki trikrat slišali, in na to so ga vsi odborniki z vzklikom podpisali. To je resnica, katero je pripravljeno potrditi 13 občinskih odbornikov s prisego, pa tudi ostalih 5 klerikalnih odbornikov bi moral to potrditi, če bi prišlo do prisega. Prav glasno torej povem dopisniku »Slovenca«, da je vse, kar je pisal v tej zadevi, **gola ostudna laž!** Petorico klerikalnih občinskih odbornikov (enega še celo ni bilo omenjeni

hipu, ko se zaleti torpedo v kako trdo reč, umakne nazaj in ubije steklenico napolnjeno s kisilino, ali pa na velik živo-srebrn kapselj, ter tako užge pravi naboj torpedov, navadno bombaž, ali ekrasit ali dynamit.

Boj s torpedi je vedno nevaren za obe stranki — za eno, če se razstrelba nasprotniku posreči, za tega, če ga ladja, katero namerava razstreliti, opazi — kajti v hipu se stresi prava toča vsakovrstnih krogel, granat, in drugih izstrelkov na ubogo torpedovko hoteč jo uničiti. To se zgodi pogostoma, kajti navadno se izpušča torpedo le na 400—600 korakov oddaljenosti na sprožne ladje.

Od torpeda dobro zadeta ladja, je navadno popolnem uničena, ali pa tako poškodovana, da ni za nadaljnji boj. Dobro namer

dan pri občinski seji) pa prav iz srca obžalujem, da svoje lastnoročne podpis preklicujejo, in s tem celiemu svetu v najlepši luč kažejo nizko stopnjo izobrazbe. Oj ti ubogi klerikalni volitci na Colu, da ste takim možem pokazali svoje zaupanje, koji bi lahko v svoji nevednosti podpisali celo Vašo in svojo lastno smrtno obsodo, kar so sedaj tako jasno pokazali. — Da, da, potrebeni ste katoliškega izobraževalnega društva, kakor slepec pogleda! — Andrej Rovan, obč. svetovalec.

Nemškutarska hudobnost. Iz Žabnice na Koroškem. Ako kdo zasleduje »Graško tetko«, »Beljaško uršo« in »Tedenško klepetuljo«, si mora nehotne misliti, da je Beljak preplavljen od samih Slovencev in da napenjajo Nemci že zadnje moči v obrambo nemškega Beljaka. Zdaj pa čuj svet: Med približno 9000 prebivalci je 20 do 25 zavednih Slovencev in zaradi teh tak strah, krik in vik! Ako gre Slovenec v slovenski kraj v gostilno, ali pa celo na kako slovensko veselico, Bog ne daj na kako zborovanje, hitro udari na struno »Graška tetko«, recte »Gr. Tagblatt«, za njo »Beljaška urša«, recte »Villacher Zeitung« in pa »Tedenška klepetulja«, recte »Kärnt. Wochenblatt« in kakor trije trobci spušča ta trojica svoj mogočni glas v svet — za pogin Slovencev. Zdaj so spet dva tedna javkali ti lističi. Ia kaj se je vendar zgodilo? Žiljska podružnica slovenskega pisarnskoga društva je imela svoj letni občeni zbor — oj groza! — na lastnih slovenskih tleh, v davnem kraju Ovčja vas, to je pri vhodu v Zajezero, kjer se ima to leto zidati planinska koča. In tega zborovanja so se osmeli udeležiti tudi nekateri uradniki državne železnice, ne da bi bili vprašali Nemce dovoljenja. Dva gospoda vlačijo ti listi po javnosti, — ker drugih menda ne pozna — in slikajo stvar, kakor da bi se uganjala sama politična zločinstva. Seveda imajo pri tem namen, da bi podkopali njih stališče pri c. kr. drž. železnic in jim službeno škodovali. Pa le počasi! Prašati pa je treba, kdo da so ti poročevalci nemških listov, ki delajo javno mnenje in hujskajo neprehomoma proti Slovencem? Morda res beljaški meščani? Kaj še! To so uradniki. Ti dopisniki »Grazer Tagblatt« in drugih listov debivajo po 2 krajarja za vrsto in ti delajo umetno javno mnenje v Beljaku in so najstrennejši sovražniki Slovencev. Med take se sme šteti tudi uradnik drž železnice, g. Rössler, ki prav rad pričuje kakega Slovence za zasluzek par krajarjev. Iz srca se jim privošči zasluzka ali bavijo naj se s poštenejšimi stvarmi, kakor da kramenj čast in ugled poštenim in mirnim Slovencem. Kakor pa sem slišal, je celo železniško ministrstvo dobro poučeno o Slov. plan. društvu in njega poštemenem namenu in delovanju. Drugade pa je z nemškim

planinskim društvom. Slov. planinsko društvo deluje le po slovenskih krajib, nasprotno pa se razstava delovanje nemškega plan. društva po vseh slovenskih krajih in se lahko dokaže, da dela tudi v politični namen. In tudi pri tem društvu so uradniki državne železnice in tudi v odboru. Lansketo je bilo, ko je priromal odbor tega društva — med njimi tudi dr. Jesser od drž. železnice — k nam v kanalako dolino in vplival na občine Žabnice in Ovčja vas, da bi prepustili nemškemu plan. društvu edino pravico za pot v Zajezero od postajice Ovčja vas, da bi se s tem onemogočilo zidati Slov. plan. društvo v prvič nameravano večjo kočo za tuje, ker bi bila zaprtia pot za vožnjo. To je vendar močna politika. Dopisunškom nemških listov pa svetujemo, da naj se pomirijo in se ne trudijo s Slovenci uradniki in jih ne denuncirajo, kajti oni dobro vedo, kaj delajo, in gotovo tudi opazujejo in si zapomnijo, kaj vse je dovoljeno nemškim uradnikom, katerim se še nikdar ni kaj prepovedalo. Ako se primerja prostost nemških uradnikov proti slovenskim v privatnem gibanju, mora se reči, da so Slovenci proti njim sužnji. Zaradi tega so nekateri tako boječi in prestrašeni, da se bojijo pokazati se Slovence, ker že samo to se šteje od strani Nemcov za agitacijo in politično zločinstvo in v direkiji kaj takega prav radi slušajo. Dopisuni nemških listov pa naj si zapomnijo, da, ako denuncirajo oni, storijo to lahko tudi Slovenci, ker tvarine je dosti.

A. Kavalčič

Deželnozborska volitev na Koroškem. Dopolnilna volitev na mesto dr. Abuje je razpisana na dan 29. marca. Slovenci kandidirajo za ta mandat poslanca Grafenauerja.

Repertoar slovenskega gledališča. Jutri, v soboto, drugič L Anzengrubberjeva narodna drama s petjem »Podkriževanje«. — V torek prvič Šimačkova drama »V tujem zraku.«

Slovensko gledališče. Sinočna tretja predstava je posebno lepo uspela, najboljše med vsemi. Menda so bile pevke in pevci izredno disporirani. Pri ti predstavi je igral vlogo komisarja Carnera g. Boleska, vlogo grofa Homonaya pa g. Betetto — oba prav dobro. Gledališče je bilo popolnoma razprodano, tako da je marsikdo moral oditi, ker ni več dobil prostora.

V koncertu „Glassbene Matice“, dne 12. marca, stopi pred slovensko koncertno občinstvo prvič skladatelj z večjimi skladbami: nov, izvaren slovenski kompozicijski talent, gospod Anton Lajovic, ki je pred par leti z odliko dovršil dunajski konservatorij in ki je že za časa svojih študij v Ljubljani in na Dunaju zaradi svojega velikega, izvirnega kompozicijskega talentsa obušel pozornost in zanimanje strokovnjakov. Pri koncertu, katerega bo vodil po daljšem prestanku zopet koncertni vodja g. Hubad, se bodo

Graf Bertrand je odslovil francoske funkcionarje potem pa sedel za mizo in pisal razna pisma. Tudi od svoje žene, ki se je z otroki in sorodniki mudila v Trstu, se je pisemo poslovil, ker je nameraval čez Koroško in Tirolsko odpotovati na Nemško k armadi. Ko je bil s pisnjem gotov, se je zavil v širok plašč in šel na Stari trg, kjer je v nekdanji mestni prodajalni kruha (sedaj Ničmanova hiša) stanovala njegova ljubica, Ana Kranjec. In od te se je res težko poslovil, ker jo je resnično ljubil. Ostal je pri nji do jutra, in ko je odšel, je imel mokre oči.

Ana Kranjec pa je po njegovem odhodu radovedno odprla mošnjiček, ki ga je bil graf Bertrand pustil na ponočni omarici in skoro zavriskala veselja, ko je našla v njem sto Napoleonendorf. Napravila se je hitro in stekla po stopnicah v sobo, v kateri je stanoval brezposebni pisar Viktor Zubukovec. Smejo se je vrgla nanj in zvenketajo s cekini vpila:

Fant moj — zdaj je vsega konec, meni se ne bo več treba pridajati, tebi ne vohuniti; zdaj boš kmalu moj mož in jaz tvoja žena.

od Lajovičevih skladb izvajale sledče: Dvo-sinfonični skladbi za veliki orkester »Scherzo« in »Andante«, nadalje Gozda samota, krasna skladba za čenski sbor in orkester, trije petoroglasni medani a. capella zbori: »Večerna pesem Bol. kovač in Napitnica, ter več posmij samospovet s spremljevanjem klavirja, med njimi Pesem starega, Začvela je rota, Poljub in Serenada; zadnji dve pesmi s spremljevanjem orkestra. Pri koncertu bo poleg drugih solističnih mož tudi sodeloval prijubljeni izvrstni tenorist slovenske opere gosp. Stanislav Oršelski. Vstopnice za koncert z običajnimi cenami se dobivajo od jutri naprej v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu.

Ciami slovenske opere v Ljubljani, ga. Skalova in gg. Oršelski in Pestkovski prirede v nedeljo, dne 5. t. m. v »Narodnem domu« v Opatiji koncert s tem-le sporedom: Dvoospov iz opere »Prodana nevesta«, solospov iz opere »Ljubljana za carja«, solospov iz opere »Stroszny dwore«, balada »Mrtve deva nevestak«, samospov »Mornar« (Vilhar), duet iz opere »Nema iz Portiševa«, »Slovenske pesme in spevi iz oper »Lohengrin«, »Ognjenc in »Peter Svačič«. Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Vinska pokusa v tukajšnji deželni kleti ne bo jutri, v soboto, marveč v teku prihodnjega tedna, ker vsled slabega vremena niso dospeli novonaročeni vinski vzorci, od prej razstavljenih vin, pa je mnogo že razprodanih. Mnogo tega vina so ravno ljubljanski gostilničarji pokupili.

Za trgovce. Tvrdkam, ki imajo kupčiške zveze z Egiptom, je v pisarni trgovske in obrnitske zbornice na vpogled poročilo komercijskega poročevalca dr. Josipa Grunzelina, ki govorji o »trgovinskih zastopnikih in importierih v Egiptu.«

Litijeva šolska mladina priredi dne 6. marca t. l. v prostorih gospoda Jurija Oblaka v Litiji veselico.

Brašno društvo v Dol. Logatcu priredi dne 6. t. m. svoje tretje javno poljudno predavanje v hotelu »Kramara«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Predava dr. Fr. Novak o »Kmetijstvu in obrti.«

V dvorani „Marodnega hotela“ v Postojni se bodo predila dne 6. marca 1904 ob pol 9. uri zvečer šaloigra s petjem v 3. decanijih »Pojdimo v gledališče!«

Cerkveni rop. V noči od 2. na 3. marca je neznan zlikovec vlomil v na samoti stojajoči farno cerkev na Dovjem. Tu je s krampon odpril dva nabiralnika, in ker je tu premalo dobil, menda komaj 6 K, je vlomil še v tabernakelj, iz katerega je ukradel zgornji del monstrance s hostijo vred, stojalo pa pustil. Tudi tu ni dobil vrednosti. Tat je slabo opravil, a škode je napravil nad 500 kron, ker je razbil slikano okno, skozi katero je prišel v cerkev in ker je odnesel monstranco. Tat je izginil brez sledu.

Roparski napad. Na cesti iz Hrušice na Jesenice je neznan zločinec ponoči 28. m. m. napal posnetnika Matijo Količa, ga težko poškodoval in mu odvzel 240 K. Kot zločina sumljivega so zaprli brivskega pomočnika Teodorja Burgerja iz Ljubljane.

Marodno čitalnico so ustanovili v Čelovcu. To je važen pojav, ki ga pozdravljamo s posebnim veseljem. Osnovni občni zbor je bil 2. t. m.

Tatvina. Nekemu mariborskemu odvetniku je neki Al. Tscheppa, digar žena je pospravljala pisarno, polagomo kradel denar ter ga zaprljal. Priznal je, da je vsega skupaj pokradel nad 600 K.

Akad. društvo „Slovenije na Dunaju“ priredi v torek, 8. t. m., svoj VI. redni občni zbor Lokal: Restavracija »Matalona«, I. Auerspergstrasse 6.

Pod brzovlak se je vrgel 2. t. m. v Čakovcu sin tamčnjega postajenčnika, star 22 let. Stroj mu je prerezl šrepino in obe nogi. Vlegel se je bil dve uri poprej že pred tovornim vlakom, pa čuvaj ga je opazil in zabranil namesto, katero pa je pozneje vendar izvršil. Kaj je vzrok samomoru, ni znano. Bil je v službi pri nekem bankirju.

Z mosta v Dravo je pri Varaždinu skočil 2. marca zvečer komitatski cestni nadzornik Filipič. Vzrok samomoru je baje poneverjenje erarnega denarja. Zapustil je ženo z majhnimi otroki.

Izpred tukajšnjega potrotnega sodišča. Na zatočni klopi je sedel zaradi hudoletavé tatvine Gregor Jankovič, 17 let star, rojen v Selu, bivši hlapac v Škofji Loki. Brat mu je odišel v Ameriko in tudi otoženec je gojil željo, da bi bil šel rad za njim. Ker mu je

pa za pot potrebnega denarja prišankoval, sklenil si ga je pri svojem gospodarju Ivanu Kočirju, trgovcu, prilastiti, sicer, kakor on pravi, z namenom, da bi mu bil iz Amerike storjeno škodo povrnli. Zvečer dne 14. grudna p. l. sta z gošpo po navadi zapirala prodajalno. Okoli 11. ure ponodi je odpril večna vrata s klučem, katerega je imel pri sebi v ščepu, potem je vstopil iz omare drugi kluč od prodajalnice, in ker je vedel, da je denar shranjen v mizici pisalne mize, jo je, ker je bila zaklenjena, s silo odpril in nato pobral denar, katerega je bilo, ko so ga našli na nekim tramom v podstrešju skritega, 732 K 20 v. Dugo jutro je domač pestunja vredajoča se od mače domu videla, da je okno od prodajalne odprto in da je učnana električna luč ter je domač na to opozorila. Se tisto noč je kazal Jan kovič v krmini Francetu Jemcu hankovcu za 20 K in ni torej ščed, da so orožniki tatu takoj zasačili in jim je ta svoje dejanje prisnil, tudi včeraj je cel dogodek odkrito povedal. Ker je škoda akoraj docela poravnana ga je sodišče na eno leto težke ječe poostrene z enim postom obsojilo. — Janez Šnedič, sploh Mežnarjev, 28 let star, bivši hlapac v Kokrici, je bil tožen, da je počao na večer 27. grudna 1903 pri zadnji župi poda Marijane Kern gorečo žveplenko vtaknil v slamo in zanetil požar, vendar katerega je zgorel pod z vsem, kar je bilo v njem, ter na pravil po sodniški enitvi 2159 K škode. Tisti dan je Šnedič v Kmetoviči gostilni na Bobovku pil, zvečer pa prišel v Marijane Kern hlev, kjer je preje za hlapca služil, a bil na zimo odpuščen, kar ga je morebiti jezilo, da je požgal. Domadi hlapec Janez Rehberger mu je dovolil, da sme v hlevu prenoci v nobenem zvečer, Šnedič pa je zvoren na vjetru na zape, ker misli iti še ponori domu. Rehberger je šel nato v Bobovk vasovat in ko se je vračal domu, je videl, da je domač pod vognu. Značilno za otoženca je še to, da, ko je zanetil požar, je še sam letel v zvonik bližnje cerkev zvonit, da bi ljudi opozorili na pretečo nevarnost. Šnedič, ki napravi na človeka vtič, kot da bi bile njegove duševne zmožnosti po naravi malo zaostale, ne taki storjenega dejanja, in ker so poročniki krvidoreku eno-glasno pritrdirli, obsojilo je sodišče Šnediča na tri leta težke ječe po ostrene z enim postom na mesec in na 27. decembra vsakega kazenskega leta še v temnico s postom in trdim ležičem.

V deželni bolnici v Ljubljani izpraznjena je služba sekundarja z letnim adjutom 1200 kron. Prošnje za to službo poslati so vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov do 21. marca 1904.

Rešilni oddelki gasilnega in reševalnega društva je meseca februarja 1904 intervernil v 49 slučajih, in sicer pri 29 moških in pri 20 ženskah. Slučaji so bili nastopni: 15 obolelosti in oslablosti, 6 ranitev s povojenjem, 4 ranitev vedečih padcev, 1 ranitev z udarem, 1 ranitev z zombi, 1 kap. 2 krovotka, 1 utop, 3 težki porodi, 1 kila 14 transportov bolnišnikov.

Pod vozom. Hlapac Albin Valenčič, stanujec na Radečkega cesti št. 8, je vozil včeraj zvečer po Požljanskem cestni premog v mestno krovniko. Na Ambroževem trgu ustavili so se konji, ker niso mogli preobloženega voza speljati. Valenčič je našel Predovičevga hlapca Franca Pucičarja, da mu je pomagal riniti voz naprej. Ko je Valenčič pognal konje, se je voz prevrnil in zvrnil na Pucičarja. Ponesrečenca so z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnj.

Zopna tatvina. Apolonija Petričevi, stanujec na Kongresnem trgu št. 3, je bila včeraj popoldne pri razstavnicih v Littermanovem drevoredu iz žepa ukradena denarnica, v kateri je imela okoli 18 kron denarja.

V Ameriko se je odpeljalo včeraj ponoči z južnega kolodvora 15 inženirjev.

Izgubljene reči. Na poti od glavne pošte do Mestnega trga je izgubila pred dnevi neka dama srebrno, požlaženo brožo v obliki polu meseca z biserom. — Pivovarski učenec Oton Koutny, stanujec na Dunajskem cestni št. 69, je izgubil včeraj zvečer na poti od Marije Terezije ceste po Bleiweisovi in Dunajski cesti do doma denarnico, v kateri je imel nad 23 K denarja. — Šivilja Ana Pavlinova, stanujec v Spodnji Šiški št. 82, je izgubila danes zjutraj na Marijinskem trgu denarnico z manjšo sveto denaro.

Hrvatske novice. — Odlikovan Slovenia. Finančni svetnik in kr. finančni ravatelj v Ogulinu, Fran Drobnič je dobit naslov kraljevega svetnika.

— Opereta »Ama con ke« se počo prvič v zagrebškem gledališču jutri. Skladatelj, g. Viktor Parma je prišel v Zagreb, da vodi zadnjo poskušnjo. — Umrl je v Zagrebnu vpočakeni major Krmotić, rodom iz Like. — Nemiri v belovarski županiji. Veliki župan je baje dognal, da so vse kmētske pante zadnjih tednov provzročili agentje, ki so trosili revolucionarje lišiti po vseh. Razpial je nagrado 100 K za prijetje vsakega takega agenta. Koliko bo valed tega ponobljen zaprtih žrtv! — Seminarsar za nemško filologijo se ustanovi valed banovo naredbe na zagrebškem vseučilišču. — Sprememba pri deželni vladni. Okrajski predstojnik v Križevih, Dragan pl. Trnski, je premeđen k deželni vladni v Zagreb ter pridejen oddelku za nauk.

* **Najnovejše novice.** — Nova srbska narodna himna. Dosedanja himna, ki jo je zložil naš Davorin Jenko, se opusti ter razpisuje vladna 1000 dinarjev nagrade za nove himno.

— Požar v rudniku. V rudniku kneza Henckel-Donnersmarka v Sleziji je nastal požar. Zgorelo je osem rudarjev.

— Sodna obravnava zoper princa Ahrenberga, ki je v Afriki na grozovit način pomoril več črnecov, se je obnovila.

v Sredozemskem morju vsled viharja mnogo trpele, so hotele v pristan, a to se jim ni dovolilo in tudi premoga niso dobile.

London 4. marca. V Čimampo je prišlo devet japonskih transportnih ladij, ki so tam izkrcale 15.000 mož. To vojaščvo je odšlo v Kjengjang.

Celovec 4. marca. Od nemških šovinistov naščuvani zlikovci so razbili pri celovški filialki ljubljanske kreditne banke vse steklene napise. Škode je 400 kron. Oblasti se ne ganejo. Nemci groze z atentati.

Dunaj 4. marca. „Wiener Zeitung“ prijavlja zanimiv ukaz naučnega ministrstva zastran telesnih vaj na srednjih šolah.

Praga 4. marca. „Národní Listy“ naznajajo, da preprečijo Čehi izvolitev delegacije, če vlada ne skliče češkega dež. zбора.

Budimpešta 4. marca. Generalna debata o rekrutnem zakonu je bila danes končana. Domobrski minister Nyiri je v dolgem govoru rotil opozicijo, naj opusti nasprotovanja temu zakonu. Zlasti je poudarjal, da preticeli državi strahovita nevarnost, če do oktobra ne bodo dovoljeni novi rekruti, ker potem bodeta dva letnika popolnoma neizvežbana in tak položaj je za celo državo obupen.

Berlin 4. marca. Flm. grof Waldersee je na smrt obolel.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kursi dunaj. borze 3. marca 1904.

	Denar	Blago
42% majeva renta	99.50	99.70
42% srebrna renta	99.45	99.65
4% avstr. kronska renta	99.50	99.70
4% " zlata	118.35	118.55
4% ogrska kronska "	97. -	97.20
4% " zlata	116.90	117.10
4% posojilo dežele Kranske	100. -	100.75
4% posojilo mesta Spiljet	100. -	100. -
4% " Zadej	100. -	100. -
4% bos.-herc. žel. pos. 1902	99.65	100.65
4% češka dež. banka k.o.	100. -	100.10
4% " ž. o.	100. -	100.20
4% zst. pisma gal. d. hip. b.	101.50	101.85
4% pešt. kom. k. o. z	101.90	101.90
4% pr.	105.40	106.40
4% zast. pisma Innerst. hr.	101. -	102. -
4% " ogrske cen. dež. hr.	100. -	101. -
4% " z. pis. ogr. hip. ban.	100. -	100.90
4% " obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	100. -	101. -
4% " obl. češke ind. banke	100.50	101. -
4% prior. Tret-Poreč lok. žel.	98.50	100. -
4% prior. dol. žel.	99.50	100. -
3% " juž. žel. kup. 1/1.	297.10	297.10
4% " avst. pos. za žel. p. o.	101. -	101.90
Srečke	150.50	151.50
" " 1860/	150.60	151.60
" " 1864	266. -	261. -
" tiskske	161. -	163.30
" zem. kred. I emisije	291. -	301. -
" " II.	283. -	287. -
" ogr. hip. banke	262. -	266. -
" srbska & frs. 100-	89. -	92.50
" turške	117.50	118.50
Basilika srečke	207.6	21.75
Kreditne	453. -	463. -
Inomotske	81. -	85. -
Krakovske	78. -	83. -
Ljubljanske	67. -	71. -
Avt. rud. križa	51. -	53. -
Ogr. Rudolfove	28.75	29.75
Rudolfove	66. -	71. -
Salcburške	77. -	80.50
Dunajske kom.	500. -	515. -
Dejme	76.75	77.75
Državne železnice	83.50	83.50
Avt.-ogrsko bančne delnice	160.5	161.5
Avt. kreditne banke	630. -	631. -
Ogrske	737. -	738. -
Zivnostienske	249. -	251. -
Premogokop v Mostu (Brux)	640. -	649. -
Alpinški montan	396.50	397.50
Praške žel. in dr.	184. -	185.4
Rims-Murányi	452. -	453. -
Trbovljske prem. družbe	370. -	379. -
Avt. orodne tovr. družbe	442. -	443. -
Češka sladkorne družbe	141. -	145. -
valute	11.34	11.39
C. kr. cekin	19.08	19.10
20 franki	23.48	23.58
Sovereigns	23.98	24.06
Marke	117.87	117.87
Laški bankovci	94.50	94.6
Rublji	253.75	254.75
Dolarji	4.84	5. -

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 3. marca 1904.

Termin.

Pfenica za april . . . za 50 kg K 8.63
Rž " okt. 1903 . . . " 50 " 8.46
Rž " april . . . " 50 " 8.83
Korusa " maj 1904 . . . " 50 " 5.48
Oves " maj . . . " 50 " 5.76

Efektiv.

10 vin. ceneje.

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo.

s začinko

772-78

sta najbolj koristni Štedilni mili za hišno rabo!

Dobivate ju po špecijskih prodajalnicah.

Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. marca: Marija Kimovc, posestnica, 58 let, Trnovske ulice št. 9, otrpenje arca. — Josip Conta, kovačev sin, 7 mes. Strelške ulice št. 15, jetika

V deželnih bolnicah:

Dne 29. februarja: Martin Pečnikar, hlapec, 64 let, rak. — Ana Košar, kajtarjeva hči, 20 let, jetika in pljučnica.

Dne 1. marca: Antonija Pokorn, slikevna zena, 31 let, jetika

Meteorologično poročilo.

Vrh nad morjem 300-2. Srednji vzhodni vjetr 700-800.

Mars	Čas opomivanja	Stanje barometra v mm.	W	Vetrevi	Nebo
3	8. sv.	736.0	21	sl. jvnihod	del. jasno
4	7. st.	735.7	12	sl. jvnihod	običajno
5	2. pop.	734.8	34	sl. jvnihod	običajno

Srednja včerajšnja temperatura: 32°, normala: 16°. Motorna v 24 urah: 0.0 mm.

Lepo stanovanje

se odda za 1. maj. 357-24

J. J. Naglas, Turjaški trg št. 7.

Trgovski pomočnik

dobro izurjen v trgovini z mešanim blagom se sprejme pri 602-2 Oton Homan-u v Radovljici.

Gospica

ki ima veselje do trgovine in je zmožna priučiti se knjigovodstva, se sprejme

V C. kr. tobačni glavnji zalogi v Radovljici. 597-2

LJUBLJANSKI ZVON

MEŠEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO

LETNIK XXIX. (1904).

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto o K 20 h, pot leta 4 K 50 h, četr leta 2 K 30 h.

Za vse neavstrijske dežele K 20 h na leto.

Posemni zvezki se dobivajo po 8 h.

„Národná Tiskarna“ v Ljubljani.

Od nedelje, 6. marca 1904 do sobote, 12. marca 1904:

Poskusite

pristni rastlinski liker

,Florian'

Po okusu in zdravju učinku prvak likerjev.

Gregev in očiščiva telo.
Budi tek in prebavo,
Daje dobro spenje.

Lastnik: EDMUND KAVČIĆ, Ljubljana.

Vzroci se radovljivo dajejo brezplačno.

Mednarodna panorama.

v Ljubljani — Pogačarjev trg. Fotoplastični umetni zavod I. vrste.

V soboto, 5. marca 1904: zadnji dan razstave:

Prvo potovanje po Visoki Tatru in Galiciji.

Od nedelje, 6. marca 1904 do sobote, 12. marca 1904:

I. ciklus: Danska (KODANJ) itd.

Prihod ruske carice in samskega kralja.

Zanimivosti Danske so razdeljene v 3 cikle.

Serija 40 vin. Otroci 20 vin. 6 serij 2 K. 10 serij 3 K.

Za šole in društva znižana vstopnina.

Vsi dan — tudi ob nedeljah in praznikih — odprtvo od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 9. ure popoldne.

Z odličnim spoštovanjem ravnateljstvo.

623

ravnateljstvo.

623

ravnateljstvo.

623

ravnateljstvo.

623